

Memorie van Antwoord/Nota van Wijziging 62/12 D

Voorgestelde behandeling :
PS-vergadering : 16 november 2012
Statencommissies : -

Onderwerp

Begroting 2013 en Najaarsbrief

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Op 2 november jl. hebben de Statencommissies gesproken over de ontwerp-begroting 2013 en najaarsbrief. In deze memorie van antwoord gaan wij in op enkele nog openstaande vragen en toezeggingen.

Naar aanleiding van de behandeling van het voorstel inzake infrastructuur professionele kunsten en in vervolg op de nota Brabant: Uitnodigend Groen (BrUG) leggen wij nog twee aanvullende bestedingsvoorstellen aan u voor in de vorm van een nota van wijziging.

De plenaire begrotingsbehandeling heeft plaats op vrijdag 16 november a.s. In samenhang met de begroting 2013 behandelen uw Staten het voorstel om in het kader van de 2^e tranche investeringsagenda verder te gaan met de voorbereiding tot het instellen van een viertal fondsen: een innovatiefonds, energiefonds, breedbandfonds en groen ontwikkelfonds. De vragen over dat Statenvoorstel worden afzonderlijk beantwoord (PS 67/12D).

In deze memorie van antwoord/nota van wijziging gaan we eerst in op het regeerakkoord. We volstaan met een korte reactie en met een overzicht van de financiële gevolgen (bijlage 1). Voor een meer uitgebreid commentaar verwijzen we naar de reactie van het IPO. Op specifieke onderdelen van het regeerakkoord zullen we nog met een eigen standpunt komen, in het bijzonder wat betreft de bestuurlijke organisatie en de vorming van landsdelen. We zien daarbij een nadrukkelijke rol weggelegd voor uw Staten. Behalve via een reactie van Provinciale Staten hebben de fracties uiteraard de mogelijkheid en vrijheid om via partijpolitieke lijn te reageren. Complementaire initiatieven en acties vanuit uw Staten zouden ondersteunend en versterkend kunnen werken.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Directie

Middelen

Bijlage(n)

2

1. Doorkijk regeerakkoord

Op 29 oktober jl. is een nieuw regeerakkoord verschenen. Het regeerakkoord van Kabinet Rutte II wil “bruggen slaan”. Met de andere provincies zijn wij graag bereid tot een constructieve samenwerking met het nieuwe kabinet.

Het regeerakkoord bevat ingrijpende voorstellen voor aanpassingen in de bestuurlijke organisatie van ons land, overwegend met een lange termijn-perspectief (2025). Het bestuur van de VBG en ons college zijn van mening dat met het project Krachtig Bestuur in Brabant een andere koers is uitgezet, gebaseerd op een eigen Brabantse aanpak en dynamiek. Dit om te komen tot veerkrachtig bestuur in onze provincie. Uit gesprekken met bewindslieden is ons gebleken dat men waardering heeft voor onze gezamenlijke aanpak, waarin de inhoud en aanpak van de ruimtelijke, economische en maatschappelijke opgaven centraal staan.

Gelet op het al lopende project in Brabant, stellen wij de expliciete aandacht die het regeerakkoord ‘Bruggen slaan’ schenkt aan de noodzakelijke verbeteringen in het openbaar bestuur op prijs. Wij merken hierbij op dat Brabant samen met de VBG, op basis van maatschappelijke, ruimtelijke en economische opgaven, kiest voor een kwalitatieve en geen kwantitatieve benadering. Deze benadering zal door het college worden voortgezet.

Niettemin zullen gemeenten, door decentralisaties en de aangekondigde forse uitnamen uit het gemeentefonds, het financieel en bestuurlijk zwaar(der) krijgen. In sommige situaties kan hierdoor op enig moment de toekomstbestendigheid onder grote druk komen staan. Gezamenlijk streven wij naar een duurzaam bestuurlijk (Brabants) model waarlangs gemeenten en provincie optimaal gebruik maken van de uitdagingen die voor ons liggen. In dat perspectief en onverlet het nieuwe regeerakkoord zal het project Krachtig Bestuur in Brabant conform de gemaakte afspraken worden voortgezet. Wij vertrouwen erop dat ook uw Staten dit zien als een uitnodiging om actief verder te gaan met de discussie over de toekomstbestendigheid van onze provincie.

In het regeerakkoord zitten ook positieve punten die nauw aansluiten bij de inzet van de gezamenlijke provincies. Dat betreft onder andere:

- de afschaffing van de verplichte grootstedelijke samenwerkingsverbanden (Wgr-plus);
- de erkenning van de agrarische sector als een belangrijke economische motor, hetgeen in lijn ligt met ons koersdocument voor de transitie van het Brabantse platteland;
- het advies van de Commissie Van Doorn (Pact van Den Bosch) is uitgangspunt voor de verankering van dierenwelzijn in de intensieve veehouderij;

- voor het natuurbeleid wordt de weeffout uit het Lente-akkoord hersteld en € 200 mln extra toegevoegd aan het provinciefonds.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Op een aantal specifieke vragen over het regeerakkoord vanuit de Commissie voor Ecologie en Handhaving wordt nader ingegaan in paragraaf 4.

Op financieel terrein wordt gekozen voor een evenredige bijdrage (“fair-share”) van de decentrale overheden aan de noodzakelijke bezuinigingen. Dit betekent overigens niet dat we onze bezwaren tegen de Wet Houdbare overheidsfinanciën en het verplicht schatkistbankieren zullen opgeven. Beide maatregelen maken inbreuk op de provinciale autonomie en beperken onze beleidsuitvoering, vooral de uitvoering van investeringsplannen. Hoe een en ander verder wordt uitgewerkt, is onderwerp van het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen tussen het Rijk en de koepelorganisaties van provincies, gemeenten en waterschappen.

Onze indruk is dat we de financiële gevolgen van het regeerakkoord grotendeels kunnen opvangen binnen de bandbreedte van € 8 mln die we in de voorjaarsnota gereserveerd hebben. Dat geldt ook voor de gevolgen van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds voor de reguliere begroting, maar niet voor onze investeringsagenda die wezenlijk is in deze tijd en voor de maatschappelijke opgaven in Brabant. Als de BTW niet langer gecompenseerd wordt, leidt dit tot kostenverhoging (netto investeringsbudgetten worden dan bruto) en dat trekt een zware wissel op onze investeringsagenda. De rekening van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds wordt in dit opzicht eenzijdig bij de provincies en gemeenten neergelegd.

Ronduit negatief zijn wij over twee andere voorstellen die de regionale autonomie inperken. Het nieuwe kabinet kiest voor een “materieel gesloten provinciale huishouding, beperkt tot taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal economisch beleid”. Culturele infrastructuur wordt ten onrechte niet genoemd. Het kabinet gaat zelfs nog een stap verder door de regionale omroepen te centraliseren en het budget over te hevelen van het provinciefonds naar de media-begroting. Dit gaat ten koste van de in de regio gewortelde vrije media-voorziening, ook al doordat de centralisatie gepaard gaat met een forse bezuiniging. Hiermee dreigt de situatie te ontstaan waarvoor Provinciale Staten al begin dit jaar hebben gevreesd, namelijk dat de regionale omroepen worden samengevoegd en hun onafhankelijkheid over de programmering verliezen. Op 20 januari 2012 hebben uw Staten een motie aangenomen waarin wordt bepleit dat de zelfstandigheid van Omroep Brabant blijft behouden.

Tot zover een korte impressie van het regeerakkoord. Voor een meer uitgebreid commentaar verwijzen wij naar de analyse van het IPO. Verder hebben we in bijlage 1 een overzicht opgenomen van mogelijke financiële gevolgen voor onze provinciale begroting. Zoals in de inleiding aangekondigd, zullen we nog een nader standpunt bepalen over de bestuurlijke organisatie en de vorming van landsdelen.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

2. Aanvullende bestedingsvoorstellen

Naar aanleiding van de behandeling van het voorstel inzake infrastructuur professionele kunsten en in vervolg op de nota Brabant: Uitnodigend Groen (BrUG) leggen wij nog twee aanvullende bestedingsvoorstellen aan u voor. Beide voorstellen zijn bedoeld als overbrugging van een transitieperiode, namelijk de verzelfstandiging van podiumkunsten en de afbouw van de rijksbijdrage aan Nationale Parken en het zoeken naar nieuwe verdienmodellen.

Infrastructuur professionele kunsten

In het kader van Infrastructuur professionele kunsten Noord-Brabant 2013-2016 verzochten de fracties uit de Commissie voor Cultuur en Samenleving in de commissievergadering van 5 oktober jl. om zes instellingen alsnog financieel te ondersteunen voor de komende 2 jaar (totale kosten € 1 mln, d.w.z. € 0,5 mln in 2013 en 2014). Bij de behandeling van de ontwerp-begroting 2013 in de commissievergadering van 2 november jl. is dit verzoek opnieuw gedaan.

Ons voorstel is om hiervoor de middelen te bestemmen die zijn vrijgevallen binnen het programma Cultuur en Samenleving en door te schuiven naar de jaren 2013 en 2014 (€ 0,5 mln per jaar), zoals beschreven in de bestuursrapportage 2012-II (bijlage bij najaarsbrief). Omdat die middelen zijn toegevoegd aan de begrotingsruimte, komt de € 1 mln de facto ten laste van de vrije ruimte ad € 19,2 mln uit de najaarsbrief (tabel 3.1).

Nationale parken

Provinciale Staten hebben 21 september jl. bepaald dat besluitvorming over de benodigde middelen voor uitvoering van de nota BrUG wordt betrokken bij de integrale afweging in het najaar i.c. bij de begrotingsbehandeling en de 2^e tranche investeringsagenda. Het overgrote deel van de benodigde € 250 mln is betrokken in het dossier fondsvorming. De besluitvorming over het bedrag van € 1,5 mln voor Nationale Parken was nog niet meegenomen in de najaarsbrief en wordt daarom hier als aanvullend bestedingsvoorstel opgenomen. Dit bedrag is primair bedoeld voor een transitietraject door de Nationale Parken, waarbij deze minder afhankelijk worden van overheidssubsidies. De vier parken in Brabant gaan hiertoe nieuwe verdienmodellen en businesscasussen uitwerken. De

provincie draagt in 2013 bij aan de hoogst noodzakelijke kosten (exploitatiekosten en langjarige verplichtingen).

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

De twee hiervoor genoemde voorstellen worden als volgt financieel gedekt:

Financieel kader 2012-2015

X € mln	2012	2013	2014	2015	totaal
- is budgettair nadelig					
Saldo najaarsbrief (tabel 3.1)	0	6,4	6,4	6,4	19,2
Infrastructuur professionele kunsten	0	-0,5	-0,5	0	-1,0
Nationale Parken	0	-1,5	0	0	-1,5
Saldo bij Begroting 2013	0	4,4	5,9	6,4	16,7

In de najaarsbrief hebben we ons primair gericht op de knelpunten en aanvullende bestedingsvoorstellen die betrekking hebben op 2013. In de najaarsbrief (tabel 3.3) zijn verder vier structurele posten genoemd waarvan de besluitvorming wordt gezien bij de integrale afweging in de voorjaarsnota 2013. Die posten c.q. ruimtevrage maatregelen voor 2014-2015 betreffen: 1) toezicht en handhaving Verordening stikstof en Natura 2000, 2) zorg economie, 3) breedband en 4) natuur / BrUG. Deze vier dossiers trekken een zware wissel op de ruimte 2014-2015.

Hierna wordt ingegaan op de nog openstaande vragen vanuit de Statencommissies MF, EH en EZB. Er zijn verder geen openstaande vragen vanuit de Commissies CS en ROW. De in de vergaderingen gedane toezeggingen zijn vastgelegd in de uitgebrachte commissie-adviezen en worden hier verder niet herhaald.

3. Vragen Commissie voor Mobiliteit en Financiën (MF)

Impact schatkistbankieren

De bedragen die bij de invoering van verplicht schatkistbankieren vanuit onze immunisatieportefeuille en investeringsagendaportefeuille in de schatkist zullen moeten worden geplaatst, betreffen:

- vrijvallende obligaties in de immunisatieportefeuille;
- aflossing van de aandeelhouderleningen aan Enxiss;
- 50% (voorzichtige schatting) van de vrijvallende escrow uit de verkoop van Essent.

Hierbuiten staan de vrijvallende rente uit obligaties, vrijvallende obligaties in de investeringsagendaportefeuille en het huidige tijdelijke liquiditeitsoverschot. Die bedragen zijn nodig voor geplande investeringen en

uitvoering van de begroting en zullen dus niet in de schatkist terecht komen indien de plannen in het beoogde tempo gerealiseerd worden.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Inhuur kwaliteit/kwantiteit en lange termijn perspectief

Ten aanzien van inhuur zijn in de Commissie MF twee vragen gesteld.

De eerste heeft betrekking op (de ontwikkeling van) de maximale norm voor externe inhuur (€ 16,5 mln) in relatie tot het kleiner worden van de omvang van de provinciale organisatie (van 1390 naar 1000 fte).

Lineair doortrekken van de formatieontwikkeling naar externe inhuur zou betekenen dat de inhuur in enig jaar gemaximeerd zou moeten worden.

Een dergelijke redenering gaat ervan uit dat de omvang van de organisatie en de mate waarin externe capaciteit wordt ingehuurd een directe één-op-één relatie met elkaar hebben.

In onze visie op de organisatie is er echter geen sprake van een dergelijke één-op-één relatie. Wij streven naar een kleine(re) organisatie die flexibel kan inspelen op veranderende omstandigheden en opgaven. Hierbij past ook dat voor taken waarvoor specifieke deskundigheid nodig is of voor piekwerkzaamheden, externe capaciteit/deskundigheid wordt ingehuurd. De behoefte hieraan c.q. noodzaak hiertoe wordt eerder groter dan kleiner bij een kleiner wordende provinciale organisatie.

Met uw Staten zijn wij van mening dat het van belang is om te sturen op het zo beperkt mogelijk houden van externe inhuur. In het bestuursakkoord is afgesproken als plafond de uitgaven 2010 te hanteren, vanuit de overweging dat een dalende formatie niet gecompenseerd mag worden door hogere inhuur.

De tweede vraag betreft de zorg voor de kwaliteit van de externe inhuur als door het gebruik van het instrument e-Marktplaats ook zzp'ers zich als externe inhuur kunnen aanbieden. We zetten met e-Marktplaats in op de beste waarde voor de beste prijs. Met het inkopen van externe inhuur via e-Marktplaats wordt meer aandacht besteed aan de behoeftestelling voor een betere uitvraag, een scherpere gunningbeslissing en heldere afspraken. We hebben een veel groter marktbereik en dus meer keuze.

Toerekening apparaatskosten

In de Commissie MF is een vraag gesteld over de (onderbouwing van de) verhouding tussen de toegerekende apparaatskosten en de totale kosten per programma. De apparaatskosten van de provinciale organisatie bedragen in 2013 circa € 126 mln. Deze kosten zijn opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering en bestaan voor ruim € 22 mln uit overige bedrijfsvoeringskosten (productgroep 90.01) en voor bijna € 104 mln uit personeelskosten. Het totaal van de apparaatskosten (€ 126 mln) wordt via de kostenverdeelstaat toegerekend aan de 7 begrotingsprogramma's. Dit gebeurt op basis van de directe personeelsinzet voor de programma's. Er

bestaat in die zin dus geen directe relatie tussen de totale financiële omvang van een programma en de aan dat programma toegerekende apparaatskosten. Dit is ook te verklaren vanuit het feit dat de ene taak arbeidsintensiever is dan de andere (denk bijvoorbeeld aan handhaving of vergunningverlening versus subsidieverlening).

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Afgezien van bovenstaande zal per beleidsterrein nog een benchmark worden uitgevoerd met andere provincies. De uitkomsten zullen we begin 2013 met u delen.

Verbouwing provinciehuis

In het investeringsschema (bijlage 15 van de begroting) is bij het onderdeel provinciehuis een bedrag van ruim € 10 mln opgenomen voor 2012. Bij de bestuursrapportage 2012-II is het investeringsschema geactualiseerd. Het budget 2012 voor investeringen provinciehuis komt nu uit op € 2,1 mln (burap 2012-II, pag.5) omdat de investeringen voor vervanging telefooncentrale, herinrichting rekencentrum Huis van Brabant en renovatie gevelplaten deels zijn doorgeschoven naar 2013.

Groene-golf-team en regelscenario's

In de begroting is groene-golf-team opgenomen bij productgroep Mobiliteit (05.01). Op blz. 86 van de begroting is hierover een toelichting opgenomen bij de uitgaven in het kader van dynamisch verkeersmanagement. Als voorbeeld van de DVM-investeringen wordt genoemd de implementatie van de regelscenario's bij de Efteling, N270 en de N69.

4. Vragen Commissie voor Ecologie en Handhaving (EH)

Mobiliseren betrokkenheid

In de begroting is bij productgroep Natuur en landschap (03.03) de beleidsprestatie 12.4 pm ingevuld voor de jaren 2014-2016. Het betreft de beleidsprestatie "mobiliseren van betrokkenheid en verantwoording binnen de samenleving o.a. door inzet van vrijwilligers" (conform Brabant: Uitnodigend Groen), met als indicator het aantal ontplooiende initiatieven per jaar.

Zoals in de najaarsbrief is aangegeven, is voor de jaren 2014 e.v. nog geen (volledige) dekking aanwezig. Zie blz. 13 van de najaarsbrief, waarin per saldo aangegeven is dat maximaal € 4,7 miljoen nodig is. Daarom is voor 2014 e.v. nog geen indicatorwaarde opgenomen. De structurele dekking voor BrUG zal verder geregeld worden bij de voorjaarsnota 2013, waarbij ook de uitkomsten van de Commissie Janssen en de uitwerking van het regeerakkoord betrokken worden. Zodra dekking voor de structurele kosten vanaf 2014 aanwezig is, kunnen de pm-posten ingevuld worden.

Natuur en milieueducatie

In de Burap is voorgesteld € 100.000 van het budget voor natuur- en milieueducatie (NME) in te zetten ter dekking van de advertentiekosten voor de uitvoering van Groene Wetten.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

De subsidieregeling NME Noord-Brabant is in 2012 niet opengesteld, aangezien in het kader van de Agenda van Brabant natuur- en milieueducatie is aangemerkt als ‘vervallen taak’, evenals lokale, gemeentelijke projecten inclusief financiering m.b.t. milieu, natuur en landschap. Het subsidieplafond voor 2012 is daarom vastgesteld op € 0. Bedoeling was de middelen die voor 2012 en 2013 nog op de begroting stonden voor NME (circa € 1 ton per jaar) in te zetten in lijn met het herziene natuurbeleid (nota BrUG). Gezien het onvoldoende budget voor het wettelijk verplichte publiceren van natuurvergunningen en het ontbreken van een urgente besteding door de overgangssituatie, is het resterende budget voor 2012 benut voor deze publicaties. In de nota BrUG ligt de nadruk veel meer op mobiliseren betrokkenheid, natuurbeleving en participatie dan op educatie. Op welke wijze dit vorm krijgt, zal nog uitgewerkt worden in een uitvoeringsprogramma.

BrUG

In de Commissie EH is een toelichting gevraagd op het verschil tussen het bedrag van € 250 mln genoemd in BrUG en de € 240 mln voor het Groenfonds met inachtneming van de aangehouden moties over de Big Five.

Het in de nota Brabant: Uitnodigend Groen (BrUG) genoemde bedrag van eenmalig € 249,5 mln (afgerond 250 mln) is opgebouwd uit:

- € 240 mln voor de EHS en EVZ (Groen Ontwikkelfonds);
- € 1,5 mln voor Nationale Parken (zie aanvullend bestedingsvoorstel paragraaf 2);
- € 8 mln voor Big Five.

Als gevolg van de PS-behandeling van het Statenvoorstel Brabant Uitnodigend Groen (BrUG) en de daarin aangenomen motie over de Big Five zijn de € 8 mln voor de Big Five nu niet opgenomen in het Groenfonds, maar staat het uw Staten vrij dit te amenderen. Immers, zoals ook in de PS-vergadering over BrUG aangegeven, besluit u nu bij de behandeling en vaststelling van de fondsvoorstellen en begroting 2013 over de financiële ruimte voor BrUG.

In de fondsvoorstellen 2^e tranche Investeringsagenda wordt aan uw Staten voorgesteld een voorlopige reservering op te nemen van € 240 mln voor het instellen van een Groen Ontwikkelfonds. Definitieve besluitvorming heeft plaats in 2013. In 2013 zal budget beschikbaar moeten komen voor de uitvoering van de EHS en EVZ's. In afwachting van de instelling van

het fonds zullen we zo spoedig mogelijk aan uw Staten een nader voorstel doen voor de uitvoering in 2013.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Consequenties van het regeerakkoord voor de EHS en de natuurwet

Onderstaand geven wij de betreffende teksten van het Regeerakkoord (in cursief) aan, met daaraan toegevoegd onze reactie.

** De ecologische hoofdstructuur wordt uitgevoerd, inclusief de verbindingzones, maar we nemen er meer tijd voor. Daarom maken we afspraken met provincies en natuurbeheer-organisaties over prioriteiten, tijdspad en de inzet van middelen. Bij een evaluatie in 2016 betrekken we de effecten van planologische claims.*

Meer tijd nemen voor realisering van de EHS, is geheel in lijn met het provinciale natuurbeleid (Brabant: Uitnodigend Groen). Het is nog niet duidelijk waar het regeerakkoord bij “ecologische hoofdstructuur inclusief verbindingzones” over gaat.

** Het beheren en beschermen van bestaande natuurgebieden krijgt voorrang. Hiervoor is de 200 miljoen die in het begrotingsakkoord 2013 voor natuur is bestemd geormerkt via het Provinciefonds beschikbaar.*

Via ambtelijke berichten vanuit het ministerie van ELI is bevestigd dat deze € 200 mln voor de EHS - voortkomend uit het Lenteakkoord Rutte 1 - nu structureel in de rijksbegroting worden opgenomen. In tegenstelling tot eerdere afspraken Rijk-IPO (met het werken via een rijkssubsidie-regeling) komt het bedrag van de € 200 mln nu via het provincie beschikbaar (in ieder geval vanaf 2014, het is mogelijk dat de subsidie-regeling voor 2013 in stand blijft). Werking via het provinciefonds betekent mogelijk meer provinciale beleidsvrijheid om projecten te prioriteren en te financieren. Het Rijk zal hiervoor - naar wij aannemen in samenwerking met het IPO - nog een provinciale verdeelsleutel bepalen.

** De Natuurbeschermingswet die in behandeling is wordt aangepast. Waar mogelijk worden de verschillende beschermingsniveaus geharmoniseerd en waar relevant in overeenstemming gebracht met de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere relevante regelgeving. Zo zal de wet bijdragen aan de biodiversiteit in Nederland.*

De nieuwe Wet Natuurbescherming lijkt met deze tekst vrijwel onveranderd door te gaan. De Wet Natuurbescherming vervangt drie huidige wetten zoals de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en fauna wet en de Boswet. De verdere consequenties zijn bij ons op dit moment niet bekend.

** Binnen het natuurbeleid streven we naar synergie met andere maatschappelijke belangen zoals waterveiligheid, recreatie, ondernemerschap, gezondheid, energie en klimaat.*

Dit is geheel conform ons provinciaal beleid in “Brabant: Uitnodigend Groen”.

5. Vragen Commissie voor Economische Zaken en Bestuur (EZB)

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Speerpunt 17: Duurzame energie

Kunt u de knelpunten die u signaleert toelichten? (Energiefonds is juist bedoeld om uitrol duurzame energieprojecten te bevorderen).

Speerpunt 17, duurzaamheid in relatie tot de Energieagenda, blijft achter, omdat bij de besluitvorming over de Energieagenda (PS 59/10) en de 1e tranche investeringsagenda (PS 61/10) geen middelen zijn toegekend aan dit onderdeel. De 1e tranche investeringsagenda zet in op innovatie op het gebied van duurzame energie, teneinde toekomstbestendige werkgelegenheid te realiseren. Met het voorstel voor het inrichten van het energiefonds in de 2e tranche investeringsagenda, kan invulling worden gegeven aan de uitrol van duurzame energie in Brabant zoals bedoeld in speerpunt 17, duurzaamheid in relatie tot de Energieagenda.

Speerpunt 22: Innovatie met topsectoren

Kunt u de knelpunten die u signaleert toelichten?

Met de beschikbare middelen kunnen we in de praktijk vooral investeren in "de basis op orde". Om ondanks de beperkte financiële kaders een begin te kunnen maken met het realiseren van onze ambitie wordt een deel van het beschikbare budget Economisch Programma revolverend ingezet. Met het genoemde bedrag kan een begin worden gemaakt met de uitwerking van het 10-punten plan uit het Economisch Programma. Een belangrijk financieel instrument voor de uitvoering is onder andere het innovatie-ontwikkelfonds. Hierover heeft nog geen definitieve besluitvorming plaatsgevonden, vandaar dat dit is gemarkeerd.

Speerpunt 23: Arbeidsmarkt

Graag zien wij in de MvA een onderbouwing van de resultaten van Pact Brabant die u beschrijft.

De onderbouwing van de resultaten van Pact Brabant is te vinden bij de regionale plannen die de partners van Pact Brabant als uitwerking van de Brabantse arbeidsmarktakkoord momenteel opstellen.

In hoeverre is de verwachting dat de partners € 10 mln bijdragen gebaseerd op concrete toezeggingen?

Met de Pact Brabant-partners is gecommuniceerd dat de provinciale co-financiering maximaal 50 % zal bedragen (uitzonderingen zijn hierbij mogelijk). Er ligt m.a.w. een uitdrukkelijke co-financieringsopdracht bij de organisaties die een beroep doen op provinciale financiering. De provincie heeft op dit moment nog geen concrete indicaties dat deze financieringsopdracht niet haalbaar zou zijn. Het is evenwel denkbaar dat voor een aantal stakeholders de financiële beperkingen zich indringender laten voelen dan bij de opstelling van de ambitie was voorzien.

Jeugdwerkloosheid: uit recente cijfers van UWV en SBB blijkt dat de jeugdwerkloosheid in Den Bosch in 1 jaar met 50% is toegenomen. Een zorgwekkend cijfer, waarbij Den Bosch waarschijnlijk geen uitzondering is. Onze vraag is of u met de partners van pact Brabant mogelijkheden ziet om het instrument van een startersbeurs toe te passen.

Het probleem van de toenemende jeugdwerkloosheid is een belangrijk thema dat in het Pact Brabant aan de orde is. Deze problematiek zal in de op dit moment in voorbereiding zijnde regionale uitvoeringsplannen ook zeker aandacht krijgen. Of het instrument van een startersbeurs hierbij prioriteit krijgt, bepalen de samenwerkende partners in de 4 arbeidsmarkt-regio's. De suggestie kan worden meegenomen naar het Pact Brabant.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Speerpunt 24: Ruimte voor bedrijvigheid

Wij willen u aansporen om haast te maken met de uitvoeringsprogramma's en deze voor te leggen aan onze commissie. Ook zien we graag een inventarisatie bedrijventerreinen; wat ligt er nog en wat gaan we reëel nog realiseren?

Het Uitvoeringsprogramma Werklocaties is op 31 augustus besproken in de commissies EH-ROW-EBZ. In het Uitvoeringsprogramma is aangegeven wat de provincie de komende 2 jaar concreet gaat doen aan de problematiek rondom werklocaties (bedrijventerreinen-detailhandel-kantoren) en welke rol de provincie gaat oppakken.

Bedrijventerreinen zijn geen provinciale taak, behalve het Logistiek park Moerdijk, maar een zaak van gemeenten en daar maken we gezamenlijk met de partners in de regio afspraken over in de RRO's. Wat wij op korte termijn kunnen aangeven, is hoeveel nieuwe terreinen in Brabant de komende jaren nog zullen worden ontwikkeld, althans die op de regionale afspraken zijn vermeld.

Speerpunt 25 Ondernemen over de grens

U geeft aan dat binnen het programma OP Zuid op enkele onderdelen nog ruimte is voor aanvragen. Vraag is wie zorgt dat er geen geld voor Brabant op de plank blijft liggen?

Dit is inderdaad het geval voor een aantal kleine programmaonderdelen, zoals de bedrijfsgerichte regelingen. Op 31 januari 2013 wordt de balans opgemaakt, inclusief de vrijval van subsidie uit lager afgesloten projecten, en worden de resterende middelen via een tendersysteem weggezet.

Brabant heeft op papier grote ambities als het gaat om internationalisering. Maar wat zien we daar in de praktijk concreet van terug?

Het Uitvoeringsprogramma Internationalisering, Public Affairs en Branding (IPB) EZB-0109 is ter kennisneming aan de commissie van 31 augustus 2012 aangeboden en momenteel wordt het IPB jaarplan 2013 opgesteld.

Speerpunt 38: Energietransitie

Kunt u ons in de MvA concreet aangegeven welke resultaten we boeken op solargebied?

De afgelopen twee jaar is er veel gebeurd binnen de drie clusters van onze energietransitie, te weten solar, biobased economy en elektrisch rijden /

slimme netwerken. Bijlage 2 bij deze Memorie van antwoord geeft een overzicht van de resultaten per cluster.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Binnen de clusters heeft een intensivering van de triple helix samenwerking plaatsgevonden. De oprichting van Solliance, de Green Chemistry Campus en het European Electro Mobility Centre heeft geleid tot drie herkenbare concentratiepunten van internationale allure. Er zijn nieuwe bedrijven gestart en bedrijvigheid gecreëerd. Dit uit zich in de vestiging van 12 nieuwe bedrijven op de green chemistry campus, een omzet van € 13 mln bij Solliance met veelal Brabantse ondernemers en de samenwerking tussen VDL, Paccar en Brabantse toeleveranciers om tot verdere ontwikkeling van elektrische aandrijvingsystemen te komen. Het is nog te vroeg om te constateren welk effect dit op de werkgelegenheid heeft.

De clusters hebben een goede positie verworven in het nationale topsectoren beleid, waarmee voor de langere termijn nationale onderzoeksgelden zijn geborgd. De economische crisis raakt de bedrijven in deze sectoren wel, met faillissementen tot gevolg. Dit drukt de groeiverwachtingen van de clusters op dit moment. Bedrijven die wel het hoofd boven water houden, benutten juist deze periode voor inzet op investeringen in R&D, zodat als de markt aantrekt de nieuwe innovaties gereed zijn. Hierdoor verwachten wij dat de doelstellingen voor 2020, van 15.000 tot 25.000 fte en een omzet van € 4 mrd/jaar, nog steeds realistisch zijn.

De provinciale investeringen blijven als gevolg van verschillende factoren op onderdelen achter (zie bijlage 2). We hebben de verwachting dat het komende jaar 2013 een inhaalslag wordt gemaakt en het investeringsritme volgens planning gaat verlopen.

Speerpunt 47: Bedrijfsvoering, onderdeel regelgeving

Wat is de stand van zaken betreffende de motie deregulering (in de PS vergadering van 11 mei aangenomen).

Het onderwerp vermindering regeldruk inclusief de uitwerking van de motie staat op de commissieagenda van 14 december a.s., waarbij u wordt geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

6. Begrotingswijzigingen

De najaarsbrief is vertaald in een tweetal begrotingswijzigingen, te weten de 3^e wijziging 2012 en 1^e wijziging 2013. Beide begrotingswijzigingen zijn u voorafgaand aan de commissievergaderingen toegezonden bij de beantwoording van de schriftelijke vragen over de begroting en najaarsbrief.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

de secretaris,

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteurs:

J. Eppenhof, 073 – 680 8453

H. van Staveren, 073- 681 2607

Bijlagen:

1. Overzicht mogelijke financiële gevolgen regeerakkoord;
2. Concrete voortgang speerpunt 38 energietransitie uitgesplitst per cluster.

Herzien ontwerp-besluit 62/12 E

Voorgestelde behandeling :
PS-vergadering : 16 november 2012

Onderwerp

Begroting 2013 en Najaarsbrief

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 2 oktober 2012, alsmede de Nota van wijziging d.d. 8 november 2012;
- gelet op het advies van de Statencommissies van 2 november jl.;
- gelet op de Provinciewet en het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);

besluiten:

- 1a. De Begroting 2013 inclusief de uiteenzetting van de financiële positie vast te stellen en te autoriseren op het niveau van de in het overzicht van baten en lasten genoemde bedragen (zie begroting pag. 190-191);
- 1b. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vast te stellen op het niveau van de in het overzicht van geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (zie begroting pag. 192-193);
- 1c. Kennis te nemen van de productenraming 2013 (digitaal toegezonden) met daarin per begrotingspost de nadere specificatie van de onder beslis-punt 1a vast te stellen begrotingsbedragen op productgroepniveau;
- 1d. In te stemmen met de in Najaarsbrief opgenomen financiële bijstellingen voor het lopende boekjaar 2012 en de aanvullingen en wijzigingen m.b.t. de Begroting 2013 e.v., inclusief het investeringsschema en inclusief de twee aanvullende bestedingsvoorstellen opgenomen in de Nota van wijziging;
- 1e. De corresponderende 3e begrotingswijziging 2012 en 1e begrotings-wijziging 2013 vast te stellen;
- 2a. Overeenkomstig artikel 3.4.1 van het Beheersstatuut Ontwikkelbedrijf het financiële meerjarenperspectief 2012-2020 van het Ontwikkelbedrijf (onderdeel 2^e voortgangsrapportage 2012) vast te stellen;
- 2b. Op basis van de projectopdracht De Levende Beerze hiervoor een inves-teringskrediet van € 13,9 mln beschikbaar te stellen;

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

Directie

Middelen

Bijlage(n)

pm

- 2c. In relatie tot punt 2b het instellingsbesluit voor de Risicoreserve grond-
portefeuille De Kempen vast te stellen;
3. (En spreken uit) dat alle activiteiten van de provincie Noord- Brabant die
direct voortvloeien uit door PS of GS vastgesteld beleid, met uitzondering
van de economische activiteiten van het Ontwikkelbedrijf, geschieden in
het algemeen belang, zoals bedoeld in artikel 25h lid 6 van de
Mededingingswet.

Datum

8 november 2012

Documentnummer

3302599

's-Hertogenbosch, 16 november 2012
Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de griffier,

Overzicht mogelijke financiële gevolgen regeerakkoord

Bijlage 1

Hieronder volgt een overzicht van onderwerpen uit het regeerakkoord met een eerste inschatting van de financiële gevolgen. Onze verwachting is dat de kortingen grotendeels kunnen worden opvangen binnen de bandbreedte van € 8 mln die is gereserveerd in de voorjaarsnota. Dat geldt ook voor de gevolgen van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds voor de reguliere begroting, maar niet voor de effecten daarvan voor ons investeringsprogramma. Als de BTW niet langer gecompenseerd wordt, leidt dit tot forse kostenverhoging (netto investeringsbudgetten worden dan bruto). De precieze sommen zijn nu nog niet te maken. Zodra dat wel het geval is, zullen wij uw Staten daarover informeren.

Pag. RA	Onderwerp	Maatregelen regeerakkoord (RA)	Commentaar en gevolgen
44	Financieel kader regeerakkoord	Het pakket bestaat uit ombuigingen op de collectieve uitgaven, intensiveringen en beleidsmatige lastenontwikkelingen.	Omdat meer dan 80% van de bezuinigingen betrekking heeft op zorg, sociale zekerheid en ontwikkelingshulp (die buiten de normeringssystematiek vallen), is de daling van de accressen (trap af) relatief beperkt (zie verderop).
13 81	EMU-saldo en Wet Hof	Europese begrotingsafspraken zijn leidend. In de Wet Hof zullen regels worden opgenomen t.a.v. bijdragen die decentrale overheden moeten leveren aan houdbare overheidsfinanciën.	Met het pakket loopt volgens CPB-berekeningen het EMU-tekort terug van -2,6% in 2013 naar -1,5% bbp in 2017. De EMU-schuld 2017 wordt becijferd op 70,6% BBP (norm 60%). Op zich geen verandering t.o.v. het huidige wetsvoorstel. Bij de uitwerking is van belang dat rekening wordt gehouden met onze overheidsinvesteringen en met ons batenlastenstelsel. (E.e.a. komt 21 november aan bod bij de hoorzitting in de Tweede Kamercommissie).
42	Schatkistbankieren	Per 2013 verplicht schatkistbankieren.	In het vervolgtraject komt het aan op compensatie voor het lagere rendement. Als Brabant krijgen we te maken met renteverliezen. Vanaf 2016 kunnen deze snel oplopen.
41 48	BTW-compensatiefonds (BCF)	• Compensatie BTW-verhoging (van 19 naar 21%) via normeringssystematiek met daar tegenover vanaf 2014 een structurele uitname van € 200 mln uit provinciefonds en gemeentefonds; • M.i.v. 2015 afschaffing BCF plus een taakstellende korting van € 350 mln.	Reden van afschaffing is dat het BCF niet heeft geleid tot doelmatigheidswinst. De opheffing van het BCF heeft uiteenlopende gevolgen: de administratie moet worden aangepast, de begroting moet weer inclusief BTW worden, onevenwichtigheid in beslissingen tussen in- of uitbesteden komt terug, specifieke uitkeringen moeten weer bruto worden uitgekeerd, shared services en samenwerkingsverbanden (w.o. RUD's) worden duurder, etc.

			Op dit punt geldt alvast een winstwaarschuwing. Er zal nader worden onderzocht wat de herverdeel effecten zullen zijn en hoe de korting zich verhoudt tot de totale BTW-component van onze begroting.
39	Natuurakkoord	Provincies zijn verantwoordelijk voor invullen en uitvoeren Natuurakkoord. € 200 mln voor beheer bestaande natuurgebieden komt alsnog naar provinciefonds.	De weeffout uit het Lenteakkoord wordt hiermee hersteld. Een financieel totaalplaatje (met hoeveel euro voor Brabant) zal nog worden opgesteld.
20 74	Regionale omroep	Financiering gaat terug naar Rijk. Per 2014 wordt € 142 mln uitgenomen uit het provinciefonds en overgeheveld naar mediabegroting.	Voor de provincies in totaal kan e.e.a. budgettair neutraal verlopen, maar per provincie kan een verschil optreden (afhankelijk van hoogte uitname en het feitelijke subsidieniveau, voor Omroep Brabant in 2013 € 16,6 mln). Het Rijk is van plan om na de overname verdere besparingen door te voeren.
25 61	Jeugdzorg	In 2015 decentralisatie naar gemeenten, inclusief een structurele korting van € 150 mln.	a) In relatie tot het bestuursakkoord 2011-2015 (Rijk-IPO-VNG-UvW) wordt al oplopend tot € 300 mln in 2017 bezuinigd op het jeugddomein. Daar komt dan nog eens € 150 mln bij. b) Eerdere afspraak is dat bij de overdracht van jeugdzorg naar gemeenten in 2016 € 90 mln structureel wordt overgeboekt van provinciefonds naar gemeentefonds.
41	Politieke ambtsdragers	De voorgenomen vermindering met 25% blijft voor provincies van kracht. Per 2015 wordt hiervoor het provinciefonds verlaagd met € 10 mln.	Deze maatregel zou betekenen dat het aantal Statenleden in Brabant terugloopt van 55 naar 41 leden. In overleg met het Presidium is hierop via het IPO afwijzend gereageerd. Het IPO doet de suggestie om de bezuinigingsdoelstelling te verbinden aan de vermindering van het aantal provincies van 12 tot 10.
42	Ambtenaren	Ontslagrecht wordt in overeenstemming gebracht met andere werknemers.	Flexibilisering ondersteunt onze organisatie.
38 75	Motorrijtuigenbelasting	Vrijstelling voor oldtimers wordt uit milieu-overwegingen per 2014 afgeschaft.	In het regeerakkoord wordt uitgegaan van een circa 4% hogere MRB-opbrengst. Als we die lijn voorzichtig doortrekken, dan komen we voor Brabant uit op € 5 mln op jaarbasis, uitgaande van huidige aantallen.
45 46	Trap-af	Doorwerking van normerings-systematiek leidt tot daling van provinciefonds . In het regeerakkoord is in dit verband de volgende reeks opgenomen:	Vuistregel is dat ombuigingen m.b.t. provinciefonds (algemene uitkering € 950 mln) en gemeentefonds (€ 16.000 mln) voor ruim 5% betrekking hebben op provincies en 95% op het gemeentefonds.

		Decentrale overheden (trap-op-trap-af): 2013/2014/2015/2016/2017 +58 / +13 / -48 / -237 / -352 mln	De vermelde € 352 mln voor 2017 pakt dan grofweg als volgt uit: - circa 5% provincies: € 17-18 mln; - w.v. Brabant 12%: € 2-2,5 mln nadeel.
41	Materieel gesloten huishouding	Het Kabinet kiest voor een materieel gesloten provinciale huishouding, beperkt tot taken op gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal economisch beleid.	Een gesloten huishouding verdraagt zich niet met de provinciale autonomie. Provincies moeten beschikken over voldoende beleids- en bestedingsvrijheid (binnen de bestaande wettelijke opdracht). De middelenvoorziening moet zodanig zijn dat deze de bestedingsvrijheid en daarmee onze beleidsvrijheid waarborgt.
	Langere termijn en stip op de horizon		
41 47	Minder provincies	Opschaling naar 10 provincies. Uitname provinciefonds van € 5 mln in 2015, oplopend tot € 76 mln structureel.	Op specifieke onderdelen van het regeerakkoord zullen we nog met een eigen standpunt komen, in het bijzonder wat betreft de bestuurlijke organisatie en de vorming van landsdelen.
41 47	Landsdelen	Perspectief van vijf landsdelen in 2025, uit provincies en waterschappen, met gesloten huishouding.	

Concrete voortgang speerpunt 38 energietransitie uitgesplitst per cluster Bijlage 2

1) Voortgang Solliance:

- Solliance opgericht (maart 2011).
- ECN heeft haar divisie dunne film zonnepanelen in 2012 geheel verhuisd naar de High Tech Campus (HTC). Het Belgische Imec (B) is aangesloten (september 2011). Solliance wordt uitgebreid met het Julich Instituut uit Duitsland (december 2012). Universiteit Utrecht heeft haar solar divisie op eigen initiatief verhuisd naar de HTC (mei 2012). Er is een pragmatische samenwerking met de Radboud Universiteit Nijmegen, de TU Delft en TU Hasselt. Daarmee heeft Solliance een aantrekkelijke werking, wat zorgt voor meer publieke R&D investeringen in onze regio.
- De omzet van Solliance in 2011 was bijna € 13 mln. De omzet van Solliance heeft zich in de eerste helft van 2012 gestabiliseerd ten opzichte van 2011, waar groei was verwacht. De tegenvallende groei van de economie raakt de solar-industrie en daarmee Solliance. Dit leidt (wereldwijd) tot menig faillissement, waaronder bedrijven als Scheuten Solar en Helianthos. De stabilisatie van de omzet geeft aan dat het bedrijfsleven beseft dat juist nu moet worden geïnvesteerd in R&D. Als de markt aantrekt zijn nieuwe innovaties gereed.
- Er lopen binnen Solliance 57 projecten met de industrie (ook uit het buitenland).
- Solliance is nu nog in verschillende gebouwen op de HTC ondergebracht. De nieuwbouw is in volle gang. Op 14 december 2012, tijdens de relatiedag Solliance, legt gedeputeerde Pauli de eerste steen. Oplevering is voorzien eind 2^e kwartaal 2013.
- Solliance heeft in 2012 een prominente plek gekregen in het topsectorenbeleid en daarmee zijn nationale onderzoeksgelden voor de langere termijn geborgd. Aanvullend onderzoekt de provincie hoe het bedrijfsleven daarbij ondersteund kan worden. Zo zijn wij voornemens om samen met de provincie Gelderland een Solar Innovation fund op te richten. Het fonds richt zich op jonge ondernemingen en op risicodragende samenwerkingen tussen meerdere bedrijven (innovatieclusters) die nieuwe geïntegreerde processen voor de productie van zonnecellen ontwikkelen. Via een gesloten green deal met het Rijk zijn er garantstellingen beschikbaar voor het toepassen van innovatieve zonneceltechnieken die net op de markt komen. Daarnaast wordt in IPO verband gewerkt aan een asbestsaneringsregeling voor stallen, onder de voorwaarde dat zonnepanelen worden teruggeplaatst.
- De provinciale investeringen lopen achter op de planning. Het inrichten van het nationale topsectorenbeleid heeft het afgelopen jaar veel tijd en energie van het cluster gekost, zonder dat dit al tot de uitvoering van concrete projecten heeft geleid. Het Rijk verwacht dit jaar wel de eerste projecten daadwerkelijk goed te keuren. Het bedrijfsleven heeft zich al wel gecommitteerd aan de projecten, waarmee een versnelling in de uitvoering komt.

2) Biobased economy

- Toplocatie: Green Chemistry Campus is opgericht (september 2011). Er is een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen provincie, gemeente BoZ, Sabic en REWIN waarbij de provincie via een achtergestelde lening € 1,6 miljoen heeft geïnvesteerd in de Campus. Inmiddels zijn er 12 bedrijven gevestigd en is de geheel verbouwde Campus Innovations Center op 5 oktober 2012 geopend.
- Onderwijs en Kennis: Avans heeft in 2012 de officiële status van Center of Expertise binnengehaald. Het kenniscentrum is inmiddels opgestart en Avans heeft een curriculum Biobased Economy opgezet. De opleiding is in september 2012 gestart met 20 studenten. TNO heeft in

september 2012 een onderzoeksvestiging op de campus geopend. Er lopen gesprekken met andere onderzoeks- en onderwijsinstellingen voor toekomstige vestiging op de campus.

- **Fondsen en financiering:** Het nieuwe Biobased Brabant Fonds is opgericht (september 2012) en helpt Brabantse bedrijven bij het ontwikkelen van biobased innovaties. De provincie heeft € 10 mln verstrekt aan de BOM voor dit investeringsfonds. Er lopen op dit moment 6 onderzoeken, die tot een mogelijke participatie kunnen leiden. Daarnaast komt nog € 6 mln beschikbaar aan garantstellingen via de gesloten green deal tussen de provincie en het Rijk.
- **R&D en Business development:** De biobased economy is opgenomen in het nationale topsectoren beleid en apart benoemd als integraal thema. Daarmee zijn ook voor de lange termijn nationale onderzoeksgelden beschikbaar. In 2012 is er een businessplan Biobased Innovations II opgesteld om in Zuidwest Nederland hiervan maximaal te profiteren en samen met het bedrijfsleven tot business development te komen. Brabant trekt hierin de ontwikkellijn biobased performance materials, chemicals en coatings. De R&D gedreven business heeft weinig last van de economische crisis, zolang deze kleinschalig plaatsvindt. Bedrijven stellen echter investeringsbeslissingen voor het bouwen van grotere productiefaciliteiten uit. Dit komt vooral door het risico van verlaagde afzetmarkt, bijvoorbeeld in de bouw- en automotivesector.
- **Communicatie, branding en acquisitie:** Het biobased samenwerkingverband Brabant-Zeeland is officieel vastgelegd via Biobased Delta en zowel nationaal als internationaal op de kaart gezet.
- De provinciale investeringen liggen op schema.

3) **Elektrisch rijden slimme netwerken**

- Er zijn in Brabant zo'n 600 elektrische voertuigen verkocht en er staan meer dan 300 laadpunten in de publieke ruimte. Deze cijfers verdubbelen ongeveer ieder half jaar.
- Op de automotive campus is het European Electro Mobility Centre geopend (november 2012). Internationale klanten testen en beproeven hier hun elektrische voertuigen en men werkt samen met nationale MKB partijen aan ontwikkelingen op dit terrein.
- Het internationaal energie agentschap samen met gerenommeerde onderzoeksinstellingen publiceerde afgelopen jaar een studie naar de mondiale ontwikkelingen van elektrische mobiliteit. In deze studie werden 18 steden en regio's behandeld als mondiale koplopers. Amsterdam, BrabantStad en Rotterdam vormde 3 van deze 18 regio's. Nederland is hiermee onder andere in dit rapport benoemd als koploper in de vroege markt van elektrisch rijden. <http://www.iea.org/evi/EVCityCasebook.pdf>
- De provincie heeft in 2011 haar 'Uitvoeringsprogramma EV en smart grids' samen met haar stakeholders voorbereid. Daarnaast heeft BrabantStad een visie-document op elektrisch rijden/slimme netwerken vastgesteld. Met ons uitvoeringsprogramma richten we daarbij proeftuinen in met de focus op 1) Marktontwikkeling en ordening rondom slimme energie-infrastructuur en nieuwe mobiliteitsoplossingen, 2) Ontwikkeling zwaardere elektrische voertuigen als economische kans en 3) Doorontwikkeling kennisclusters in regio op bovenstaande twee thema's.
- Samen met stichting Zero emissie busvervoer en marktpartijen werken wij aan de businesscase tot Zero emissie busvervoer. Hiervoor loopt een aanvraag bij de Europese investeringsbank van € 30 miljoen euro. Verder is in de nationale pilot "bussen" ruimte gemaakt voor het ontwikkelen van slimme zware elektrische aandrijfsystemen voor logistiek en OV.
- De provinciale investeringen lopen achter op de planning. De samenwerking met BrabantStad rondom elektrisch rijden heeft geresulteerd in tientallen projecten en een Green Deal met het rijk. Deze projecten zijn in belangrijke mate gerealiseerd zonder dat in deze fase al een groot beroep is gedaan op de daadwerkelijke middelen van de eerste tranche investering.

4) **KIC-InnoEnergy**

- Op de TU/e is het Smart Energy Regions Brabant gestart (november 2011) als Brabantse uitwerking van het Europese KIC-InnoEnergy. Het gaat om een livinglab, onderzoek en onderwijs op het gebied van regionale duurzame energieoplossingen.
- In september 2011 is een eerste masteropleiding gestart met 80 studenten.
- Door gemeenten en bedrijfsleven worden binnenkort Brabantse green deals gesloten. Het gaat om concrete projecten voor het energieneutraler maken van woonwijken en bedrijven-terreinen/campussen. Daartoe is een inventarisatie gemaakt van de wensen en behoefte van gemeenten en een portfolio van innovatieve oplossingen die het bedrijfsleven kan aanbieden.
- Er lopen 10 projecten, waarbij afstudeerders aan de TU/e bij en samen met bedrijven onderzoek doen naar duurzame technologische oplossingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het ontwikkelen van energyservice-units die op straatniveau vraag en aanbod van energie in evenwicht brengen.
- De provinciale investering ligt op schema.